

Kolikor so pisali med vojnama o realizmu kot o hipnozi vnanje, površne stvarnosti, ki si je vklenila pisatelja-realista, je šlo pač ali za globoko nerazumevanje realistične umetnosti ali pa za neodgovorno, tendenčno izenačevanje realizma z govekarjanskim naturalizmom. O odnosu med estetiko in filozofijo v teh dveh desetletjih pa lahko rečemo tole: Kakor je idealistična filozofija, ki je v dvajsetih letih prevladovala v slovenskem kulturnem prostoru, podpirala idealistično estetiko, del ekspresionizma, kasneje pa še novo stvarnost metafizičnega realizma, tako je v tridesetih letih marksistična filozofija krepila in poglabljala estetiko realizma.

Gradivo: (razporejeno po istem načelu, kot pri prvem poglavju) France Koblar, Miško Kranjec — Pesem ceste, DS 1935; Ivan Potrč, Kreflova kmetija; Ferdo Kozak, Več kritike, Sd 1934; Božo Vodušek, Kult umetnika, Sd 1934; Rudi Čačinovič, Postanek in razvoj kapitalizma v Prekmurju, Svet ob Muri 1957; Anton Vodnik, Fran Šaleski Finžgar — Strici, DS 1928; Ivan Pregelj, Fran Seliški Finžgar — Zbrani spisi VIII, DS 1936; Jakob Šolar, Kaj je z našo ljudsko povestjo, Celje 1939; Lino Legiša, Jakob Šolar — Kaj je z našo ljudsko povestjo, Dejanje 1939; Janko Glazer, O naši ljudski povesti, Obzorja 1939; Tine Debeljak, Ivan Pregelj, DS 1933; France Vodnik, Ivan Dornik — Brez oči, DS 1931; Herman Lešanc, Stvarnost in zavest, DS 1940; Jože Šilc, Od racionalizma k iracionalizmu, DS 1935; Edvard Kocbek, Luči na severu, DS 1932; Mirko Javornik, O strujah v sodobni literaturi, MP 1929-30; Isti, Vorstoss — Prosa der Ungedruckten, DS 1931; Isti, Malo o najnovejši nemški prozi, MP 1929-30; Božidar Borko, František Götz — Obraz stoletja, LZ 1930; Isti, Upor proti razumu, LZ 1933; »Die Weltliteratur« pod gesli Erich Kästner, Robert Neumann, Ferdinand Bruckner, Alfred Döblin in drugo; Georg Lukacs, Skizze einer Geschichte der neueren deutschen Literatur, Berlin 1955; František Götz, Tvař století, Praha 1930; Edvard Kocbek, Chestertonov Večni človek, DS 1932; Isti, Krogi navznoter, DS 1934; Tine Debeljak, Sodobna slovenska lirika, DS 1934; Severin Šali, Slap tišine, Ljubljana 1940; Emilijan Cevc, Preproste stvari, Ljubljana 1944; France Vodnik, Obrazi novega rodu III — Edvard Kocbek, DS 1935; Ivo Brnčić, Razgledi v liriki, LZ 1935; Bogomil Fatur, O sodobni slovenski liriki, Sd 1936; France Vodnik, Obrazi novega rodu — Božo Vodušek, Dejanje 1940; Boris Zihnerl (A. Poljanec), Poet razočaranja, Sd 1941; Bratko Kreft, Ob Detonijevi mapi, Književnost 1934; Isti, Mile Klopčič — Preproste pesmi, Književnost 1935; Isti, Ob dveh razstavah, Književnost 1934; Dušan Kermavner (Peter Lem), Ludvik Mrzel in socialna književnost, Književnost 1933; I. B., Knjige »Cankarjeve družbe« za leto 1934, Književnost 1934; Boris Kidrič (France Sever), Tone Čufar — Polom, Književnost 1935; Georg Lukacs, Marx in Engels o vprašanih dramaturgije, Književnost 1935; Bratko Kreft, Literarne beležke (Ob petdesetletnici »Germinala«), Književnost 1935; France Vodnik, K novi stvarnosti, Dejanje 1938. Anton Ocvirk, Razgovor z Jušem Kozakom, LZ 1934; Isti, Uvodne misli, LZ 1934; Isti, Literarni zapiski, LZ 1935; Juš Kozak, Načrt za uvodnik, LZ 1936; Ivo Brnčić, Razgledi v prozi, LZ 1935; Mitja Mejak, Zapisek o Ivu Brnčiću, Generacija pred zaprtimi vrati, Ljubljana 1954, 410; Vladimir Pavšič, Ivo Brnčić — Med štirimi stenami; LZ 1937; Isti, Pogled na povojno slovensko dramo, LZ 1939/263—268; Jean Fréville-D. Javer, Marksizem in literatura, LZ 1940; B. W. — D. Javer, Marx in Engels o realizmu v umetnosti, LZ 1940; Ferdo Kozak, Novoletno pismo, Sd 1936; Boris Zihnerl (A. Poljanec), O realizmu v literaturi, Sd 1941.

Mirko Rupel

NOVEJŠE RAZISKAVE STAREJŠEGA SLOVENSKEGA SLOVSTVA

Na kratko bi rad informiral o raziskovanjih po osvoboditvi, ki si tičejo dobe zapiskov, reformacije in protireformacije, in hkrati pokazal na naloge, ki čakajo slaviste za osvetlitev teh dob.

Pregledna in pomožna dela

1. Med dela, ki zaobjemajo vsa tri naštetá razdobja, gredo najprej slovenske zgodovine. Ker so splošno znane, naj jih samo naštejemo: M. B(oršnik), Pregled slovenskega slovstva 1948; St. Janež, Slovenska književnost, Maribor 1953¹ in 1957²; Zgodovina slovenskega slovstva, 1956; A. Slodnjak, Geschichte der slowenischen Literatur, Berlin 1958.

2. S pridom bo segel slavist po zgodovinskih delih, kakor so: B. Grafenauer, Zgodovina slovenskega naroda I—III, 1954—56; M. Kos, Zgodovina Slovencev 1955, Zgodovina narodov Jugoslavije I—II, 1953—1959; E. Kardež, Razvoj slovenskega narodnega vprašanja 1957².

3. Med bibliografskimi pomočki vzbujá Boršnikove bibliografski pregled slovenskega slovstva 1955 skomine po popolni bibliografiji. Imamo jo sicer v Slovenski bibliografiji, ki jo izdaja Narodna in univerzitetna knjižnica, vendar samo za vsako leto posebej in šele od 1951 dalje. Slovenska književnost in njena zgodovina od konca 18. stoletja do 1945 je upošteta v velikem delu Leksikografskega zavoda Bibliografija rasprava, članaka i književnih radova.

Prepočasi izhaja Slovenski biografski leksikon (7. zv. 1949, 8. zv. 1952, 9. zv. 1960 z zadnjim geslom »Schmid«). Matica Srpska pripravlja Biografski i bibliografski leksikon književnosti naroda Jugoslavije.

Med najnujnejše naloge štejem retrospektivno bibliografijo slovenskih tiskov in rokopisov.

Doba zapiskov

Izmed starocerkvenoslovanskih študij kaže tu navesti tiste, ki imajo kakšno zvezo z začetki našega slovstva. Tako je F. Grivec 1951 drugič izdal Žitja Konstantina in Metodija in tu spregovoril tudi o brižinskih spomenikih; drugi spomenik veže s starocerkvenoslovanskim pismenstvom in Ramovševih razlag sploh ne omenja. V svojem zadnjem delu Konstantin und Method, Lehrer der Slaven, Wiesbaden 1960, sicer ni šel mimo njih, vendar jih odklanja, in tokrat še dokaj vljudno. Grivec je napisal še več razprav, povečini v tujih glasilih, v naš pregled pa sodijo le Freisingensia (SR 1950, 1951, 1955). O naših prvih spomenikih je spregovoril še A. Bajec, ocenjujoč v SR 1949 Isačenkovo razpravo Jazyk a pôvod frizinských pamiatok, ter branil njih slovenstvo. Pomembna novost so raziskovanja I. Grafenauerja o rateškem (celovškem) rokopisu v Jeziku in slovstvu 1955-56 in v Razpravah 2. razr. SAZU III, 1958. Pokazal je, da je rokopis nastal že ok. 1370 in ne šele v začetku 15. stoletja; teksti sami so po nastanku seveda starejši. Za presojo kulturne ravni na Slovenskem v 15. stoletju je važno veliko delo: A. Gspan — J. Badalič, Inkunabule v Sloveniji 1957. Sem gre tudi Petretova razprava Srednjovjekovna pismenost u Sloveniji v Zborniku radova Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu III 1955. Zgodovinar M. Miklavčič se je spet lotil vprašanja o avtohtonosti glagolice na Slovenskem (Glagolica med Slovenci, Nova pota 1959); kljub omembi številnega gradiva ni prepričljiv in zadnje besedo bodo imeli slavisti.

Za to dobo potrebujemo čimprej kritično izdajo vseh ohranjenih starih tekstov.

Reformacija

1. Raziskovanje naše reformacijske književnosti do naših dni ni bilo lahko, ker so tiskani slovenski reformatorjev raztréseni po vsej Evropi. Danes pa so vsi na voljo v Narodni in univerzitetni knjižnici, bodisi v izvornikih, bodisi

v fotografskih posnetkih. Koristne so faksimilne izdaje, ki jih je izdala Cankarjeva založba; vendar so, kakor kaže izbor, namenjene bolj knjigoljubcem kakor literarnim zgodovinarjem. To so Trubarjev Abecedarium 1555, Ta slovenski kolendar 1557 in Ta prvi psalm ž nega trijemi izlagami 1579 — vse izšlo 1957 in 1959. M. Mirković je v monografiji Matija Vlačić Ilirik (Zagreb 1960) objavil fotografije Razgovaranja 1555 in Ene molitve 1555. To so sami krajši teksti, zato bodi še zmeraj naša naloga, da poskrbimo za kritične izdaje večjih in pomembnejših del.

2. Na dan je prišlo tudi več rokopisnega gradiva, zlasti pisem. Narodna in univerzitetna knjižnica si je omislila fotografije štirih obsežnih fasciklov znamenitih aktov, spravljenih v Tübingenu in znanih pod imenom »Slawischer Bücherdruck«. Podpisani sem objavil v raznih člankih več novih rokopisov, med njimi 14 novih Trubarjevih pisem. Ti članki so: H korespondenci Trubar-Bullinger (SR 1950), Novo Trubarjevo pismo (SR 1951), Primož Trubar in Formula concordiae (Drugi Trubarjev zbornik 1552), Namestitev Felicijana Trubarja v Ljubljani (ZČ 1952-3), Tisk slovenskih knjig v Vergerijevih pismih Bullingerju (SR 1954), Dva Trubarjeva računa (SR 1955), Povabilo in odpoved Gašperju Melissandru (prav tam), Trubariana (Razprave 2. razr. SAZU III), P. Trubar v Kemptenu (SR 1958) in Dva nova rokopisna odlomka P. Trubarja (SR 1959). P. Blaznik je našel važen akt, iz katerega smo lahko ugotovili prvo ženo našega reformatorja (Prispevek k življenjepisu P. Trubarja, SR 1955), a Vl. Schmidt je v svoji razpravi Pedagoško delo protestantov na Slovenskem v XVI. stol. (Lj. 1952) objavil Bohoričev drugi šolski red iz 1575 in tretji (Frischlinov) šolski red iz 1584.

Veliko tega gradiva smo našli ne le v tujih arhivih, temveč tudi v domačih. Iz tega izhaja, da je treba še iskati in poskrbeti za novo izdajo Trubarjeve korespondence, saj manjka v Elzejevi knjigi Primus Trubers Briefe vsaj 16 Trubarjevih pisem.

3. Pri bibliografiji protestantskih tiskov lahko z veseljem povem, da smo našli več tiskov, o katerih doslej niti vedeli nismo, da so se natisnili. Svoje srečne najdbe je *podpisani* obdelal v knjigi Nove najdbe naših protestantov XVI. stoletja, 1954, a te so: Trubar, Abecedarium oli tablica 1566; Trubar, Ena duhovska pejsen super Turke 1567; Trubar, Eni psalmi, ta celi katehismus inu . . . pejsni 1567; Dalmatin, De catholica et catholicis disputatio 1572; Heerbrand — P. Trubar ml., Disputatio 1575; Trost, Ena lepa inu pridna prediga per pogrebi . . . Primoža Truberja 1588; veliki in mali cirilski poskusni list 1561. Poleg tega je v Novih najdbah zabeleženih še 60 izvodov že znanih slovenskih in hrvatskih tiskov, ki so kakor koli prišli na dan po letu 1945. Podpisani sem našel tudi veliki in mali glagolski poskusni list iz 1560 (Der grosse und der kleine glagölitische Probezettel von 1560, Die Welt der Slaven 1957). Pred kratkim je evangeljski župnik na Koroškem Sakrausky našel nov katekizem iz leta 1580, ki bo brez dvoma Dalmatinov (O. Sakrausky, Ein bisher unbekannter slowenischer protestantischer Katechismus aus dem Jahre 1580, 900 Jahre Villach, Villach 1960).

Zaradi toliko na novo odkritih tekstov in novih izvodov, tudi zato, ker je Kidričev Bibliografski uvod iz 1927 izšel samo litografiran v malo izvodih, je potrebno, da dobimo bibliografijo naših protestantov z dobrim opisom knjig in navedbo njih hranilišč. Kar je pred nedavnim izdal J. Badalić (Jugoslavica usque ad annum MDC, Aureliae aquensis 1959), nikakor ne ustreza, ker je

površno, pomanjkljivo, neurejeno in se ne ozira na novejšo raziskavo (gl. oceno podpisanega v SR 1959).

Tu moram spregovoriti še o letnici prve slovenske knjige: 1550 ali 1551. Ob njeni 400-letnici je *Iv. Grafenauer* objavil v SR 1951 članek Kdaj je bila natisnjena prva slovenska knjiga? V njem je trdil, da je Catechismus bil sicer prva slovenska knjiga, a prva tiskana slovenska knjiga da je bil Abecedarium; le-ta se je lahko natisnil že 1550. Proti tej precej izumetničeni razlagi je nastopil *J. Žigon* (Kdaj je izšla prva slovenska knjiga, SR 1954) in pokazal, da je Trubar v prvem abecedniku spretno skrnil letnico 1550 in da sta potemtakem tako katekizem kakor abecednik izšla 1550 in ne 1551, kakor smo sprejeli po Kidriču. Proti Žigonu se je precej ostro oglasil *G. Stökl* (Südostforschungen 1956), ker je sam že poprej, 1940. leta, v knjigi Die deutsch-slawische Südostgrenze des Reiches im 16. Jahrhundert odkril tisto skrito letnico 1550. Njegovo dokazovanje je prepričljivo, tako da se lahko odločimo za letnico 1550.

4. R a z p r a v e i n č l a n k i. Najprej bodita omenjena dva zbornika, oba izšla za proslavo 400-letnice slovenske knjige: *Cvetnik naše reformacijske misli* (Lj. 1951) in *Drugi Trubarjev zbornik* (Lj. 1952). Prvi je poljuden in ne prinaša novih raziskav, razprave drugega bomo omenili tu niže.

O družbenih in političnih razmerah 16. stoletja so razpravljali *E. Kardeļ* (Reformacijsko gibanje v luči slovenskega narodnega vprašanja, NS VI, 1951), *B. Ziherl* (Družbenopolitični temelji reformacijskega gibanja na Slovenskem, Drugi Trubarjev zbornik) in *F. Gestrin* (Družbeni razredi na Slovenskem in reformacija, prav tam). Gestrin je kot zgodovinar pritegnil tudi arhivske vire; nekaterih vprašanj, n. pr. o ljudskem reformacijskem gibanju, o prekrščevalcih in štiftarjih, pa ni rešil. Dotaknil se jih je v oceni Gestrinovega dela *B. Grafenauer* (ZČ 1954). Pomembna je *Kosova* disertacija (A. Kos, Družbeni nazor slovenskih protestantov, Lj. 1946, tudi v SR 1948), vendar je treba upoštevati tudi *Gestrinove* pripombe k njej (ZČ 1954). O šolstvu smo dobili izčrpno razpravo Pedagoško delo protestantov na Slovenskem v 16. stoletju, ki jo je napisal *Vi. Schmidt* (1952). *Poročevalčeva* razprava Povabilo in odpoved Gašperja Melissandra (SR 1955) prikazuje, kako so v Ljubljani odklonili flacijsko smer reformacije. *Slodnjakov* članek Nov pogled na vznik slovenske in hrvaške reformacijske književnosti 16. stoletja (SR 1954) v naslovu preveč obeta. Pravkar je izdal *O. Sakrausky* knjižico: Agoritschach (Goriče), Geschichte einer protestantischen Gemeinde im gemischtsprachigen Südkärnten (Celovec 1960).

Za Trubarjevo biografijo so prispevali *A. Melik* s člankom Prometni položaj Raščice v Trubarjevi dobi (Drugi Trubarjev zbornik 1952), *P. Blaznik* z že omenjeno objavo pisma, ki se tiče Trubarjeve žene Barbare in njenega sorodstva (SR 1955), *Vi. Fabijančič* s člankom Domovanja slovenskih protestantskih pisateljev v Ljubljani (Tovariš 1950) in *B. Krefc* z esejem Osebnost Primoža Trubarja (Portreti 1956). *Podpisani* sem poskrbel za izdajo Kidričevih podlistkov, ki so izhajali 1908 v celjski Domovini (Primož Trubar, 1951) in v več člankih razpravljaj o našem prvem reformatorju: Primož Trubar v Trstu (Razgledi 1915); Primož Trubar in Formula concordiae (Drugi Trubarjev zbornik 1552), kjer je prikazana pomembna vloga našega reformatorja in njegovo prizadevanje, da bi kranjski, koroški in štajerski pridigarji in šolniki to formulo podpisali; Kdaj je bil Trubar v Lauffenu (SR 1954); Trubar in škof Kacijanar (SR 1955); Trubariana (Razprave 2. razr. SAZU III), kjer je govor o tako imenovanem dresdenskem gradivu, o pogodbi s Kemptenčani l. 1560, o priporo-

čilu Štefana Konzula, o nameravani namestitvi v Schweinfurtu in o posredovanju zaradi natisa Dalmatinove Biblije; Primož Trubar v Kemptenu (SR 1958). — *Podpisani* sem napisal prvo večjo Trubarjevo biografijo, ki je letos izšla v srbsčini (Primož Trubar, Beograd 1960). Dobili smo tudi biografski roman o Trubarju (*M. Malenšek*, Plamenica, Koper 1957); ta se precej oddaljuje od zgodovinske osnove, kakor kaže *Berčičev* članek Literarnozgodovinske pripombe o Plamenici (Jezik in slovstvo 1958-59).

Tu bodi omenjena še obsežna monografija *M. Mirkovića* Matija Vlačić Ilik (Zagreb 1960), ki nas zanima, kolikor zadeva slovensko književnost. V tem pogledu je v njej precej problematičnega in nesprejemljivega. — Tudi moram opozoriti, da so v novejšem času odkrili koroškega zgodovinarja *Christalnicka* (r. 1530—40, u. 1595), ki je napisal delo *Historia Carinthiaca* (1588) in izvleček *Historiae Carinthiaca compendium planum* (1592). Njegovo delo je Megiser 1612 izdal pod svojim imenom kot *Annales Carinthiae*. O tem gl. *K. Grossmann*, Megiser, Christalnick und die Annales Carinthiae, *Mitteilungen des Institutes für österreichische Geschichtsforschung* 1949; *W. Neumann*, Mihael Gothard Christalnick, Klagenfurt 1956.

Z umetnostnozgodovinskimi vprašanji so se ukvarjali: *Fr. Stelè* (Vloga reformacije v naši umetnostni zgodovini, *Drugi Trubarjev zbornik* 1952), *A. Gspan* (Prispevek k ikonografiji Primoža Trubarja, prav tam), *St. Mikuž* (Realizem protestantske grafike, *Ljudska pravica* 1. sept. 1951) in *B. Puc-Bijelić* (Ilustracije v slovenskih protestantskih knjigah, *ZUZ* 1957).

Na koncu bodi omenjena še razprava *Zmage Kumer*: Slovenske prireditve srednjeveške božične pesmi *Puer natus* in *Betlehem* (*Razprave* 2. razr. SAZU III, 1958).

In načrt za prihodnost? Potrebovali bi, kakor sem obrazložil v članku *Reformacija in naša literarna zgodovina* (SR 1951), novih raziskav protestantskih pesmaric, tako njih besedil kakor melodij, raziskav o teoloških vprašanjih, o virih, o jeziku itd.

Protireformacija

Ta doba je še zmeraj pastorka in redki so literarni zgodovinarji, ki bi se je usmili.

1. Izmed tiskanih tekstov smo dobili v prevodu in izboru Valvasorjevo berilo (Lj. 1951).

2. Pri rokopisih je bila bera obilnejša. Najdenih in izdanih jih je bila lepa vrsta. *F. Minařik* je opisal Slovenske »na rokah« pisane zdravilske bukve iz leta 1759 (*Farmaceutski glasnik*, Zagreb 1946), *M. Golia* je objavil Slovenica v spisih metliškega čevljarskega ceha (*ZČ* 1951), *L. Hadrovics* je našel prekmursko Molitev pokore iz druge polovice 17. stoletja. (Ein Bußgebet der ungarländischen Slowenen aus dem 17. Jh., *Studia Slavica Academiae scientiarum Hungaricae* II, 1956) ter številne molitvene in pesemske tekste, vpisane v izvod Hrenovega lekcionarja (*Gebete und Gesänge einer slowenischen Rosenkranzbruderschaft aus dem 17. Jahrhundert*, *Studia Slavica* III, 1957). *Podpisani* je objavil Slovenski akt ob protireformacijski epizodi v Vipavi 1598 (SR 1956) in Slovensko pobotnico iz 1743 (SR 1949), pod naslovom *Prispevki k protireformacijski dobi* pa vrsto rokopisov: pravila bratovščine sv. rešnjega telesa v Dolini 1635, besedilo, nastalo ob volitvi opatice 1663, razglas o poteku opatičine službe 1666, dva obrazca ekskomunikacije ok. 1660—1666, slovensko pismo 1688, Cervičevo oporoko 1685 (SR 1954), idrijsko prisego 1624 (SR 1956),

latinsko-slovensko pismo 1612, zapisnik o preiskavi proti vikarju Gregorju Bedalu 1623, prisego ribjega tatu 1675 in prisego nezakonske matere iz začetka 18. stoletja (SR 1958). *M. Golia* se je pod naslovom Slovenica I (SR 1958) lotil vse hvale vredne raziskave o vlogi in rabi nemščine in slovenščine v prvih stoletjih novega veka, ni pa hvale vredno, da je objavil 11 slovenskih tekstov, ki so — razen treh prisežnih obrazcev — bili že poprej objavljeni, in povečini v isti reviji! (Gl. poročevalčeve pripombe h Goljevemu članku v SR 1958).

3. Pri bibliografiji lahko povem, da je podpisnemu uspelo najti dva važna tiska, ki sta veljala za izgubljena: Čandkov in Temlinov katekizem (Slov. Katekizem iz leta 1615, SR 1959; Prva prekmurska knjiga, Temlinov Mali katekizem 1715, Razprave 2. razr. SAZU II, 1956). Na dan je spravil še nekaj manj važnih tiskov, ki jih je Kidrič razglasil za izgubljene: droben slovenski tisk iz 1713. leta, Pot svetiga križa 1762, Čuvaj te duše ok. 1760—1765 in Sveto inu clo nucno vižo sveto mašo slišati 1762 (SR 1956); pokazal je tudi, da se v Rimu 1756 ni natisnila nobena slovenska knjiga, kakor je menil Kidrič (prav tam).

4. Razprav ni veliko. Še največ se jih tiče dramatike: *Filip Kalan* (Kumbatovič), *Obris gledališke zgodovine pri Slovencih* (Novi svet 1948-1949); *J. Glazer*, *Verske igre v Rušah* (SR 1950); *Fr. Kotnik*, *Verske ljudske igre* (Narodopisje Slovencev II, 1952); *D. Ludvik*, *Iz zgodovine ljudskih iger na Slovenskem* (Slov. etnograf 1955); *N. Kuret*, *Ljubljanska igra o paradižu* (Razprave 2. razr. SAZU IV, 1958). *Podpisani* je našel nekaj novih biografskih podatkov o Svetokriškem, Hipolitu, Rogeriju in Romualdu (SR 1951) in pokazal na Vpliv protestantskega literarnega dela v Kastelčevih Bratovskih bukvicah (SR 1949). *J. Šolar* je raziskal *Vorenčev slovar* (SR 1950), *A. Rakar* pa označil Barok v pridigah Janeza Svetokriškega (Bori 1955). Sem gre še članek *J. Pogačnika* O začetkih slovenske razsvetljenske misli. (Nova obzorja 1960).

Za dobo protireformacije manjkajo še zmeraj študije o njenih družbenopolitičnih osnovah, manjkajo raziskave o nabožni pesmi 17. in 18. stoletja, premalo vemo o naših latinskih piscih in njihovih delih itd.

To je 15-letna žetev. Ob boljši organizaciji znanstvenega dela bi bili lahko več storili. Z njo bi bili lahko pritegnili k raziskovanju starejših dob naše literarne zgodovine tudi več mlajših moči.

Cene Kopčavar

PROBLEMI PRI POUKU SLOVENŠČINE NA SREDNJIH TEHNIŠKIH ŠOLAH

Srednje strokovno šolstvo je danes spričo industrializacije in vse večjih potreb civilizacije tako naraslo, da stopa pred nas kot pisana, zapletena, številčno izredno močna skupina našega šolstva. In ta ima pri pouku materinega jezika in literature specifične probleme, o katerih se je doslej v naši javnosti, v slavističnih strokovnih organizacijah, pa celo med našimi nadrejenimi prosvetnimi forumi malo govorilo. Naša strokovna društva in prosvetni forumi imajo še vedno pred očmi predvsem gimnazijo, kadar skrbe za materinščino, pa čeravno sta današnja stvarnost in prosvetna politika gimnazijo postavila v drugo vrsto. To se kaže tudi v številkah. V preteklem letu je bilo na srednjih